

Veškeré tyto dispozice však svojí podstatou nenasvědčují tomu, že by zde šlo o výkon světovlády v onom státoprávním pojetí, jak bychom dnes rozuměli uspořádání státu. Naopak veškeré ony zásahy papežů nebo císařů přímo počítaly s tím, že po stránce obsahové neliší se pravomoc jednotlivých částí imperia od vlastní moci říše, která vystupuje nanejvýše jako formální pramen veškeré jejich moci. Za takového stavu ovšem idea jediné vlády světa, posuzována s dnešního hlediska, nemohla by býti zařazena mezi formy státoprávní. Naopak vykazuje veškeré znaky organizačního principu mezinárodního, a to vrcholné a dosud nedosažené jeho fáse, totiž moci nadstátní.

Zjev ten umožněn byl okolností, že projednávaným dobám byla naprosto cizí jakákoli nauka o prerogativách státu. A tak zjevem zcela přípustným bylo, aby území, jsoucí částí světového státního celku, těšilo se týmž prerogativám, které podle dnešního nazírání přísluší jen státu, tvořící jeho pojmový znak.

Jen těmto tolerantním názorům vděčila světová říše v pozdějších dobách za svoji alespoň formální existenci.

ZPRÁVY.

Naše jubileum. Ve chvíli, kdy vzpomínáme tolika jubileí jistě velmi významných pro náš celý státní a kulturní život, budiž dovoleno i připomenouti si tiché jubileum způsobem co nejskromnějším: Končíme první desítku ročníků našeho časopisu, našeho »Všehrdu«. V životě časopisů, zejména cizích, není desítiletí nijak vzácné. My však máme právo naň vzpomenout, protože jsme se snažili od chvíle založení vytvořiti nový typ právníckého časopisu. Do jaké míry se to podařilo, patří posouditi nestranné kritice. Z nepatrného počátku, vlastně spolkových zpráv, vyrostli jsme v odborný časopis a můžeme bez sebechvály říci, že neuchýlili jsme se na škodu od linie pevně vytčené. »Všehrd« je a chce být orgánem mladé generace právnícké, ne věkem, ale duchem. Proto by bylo mylné tvrdit, že se neuzavírá nejmladším, nýbrž je správné říci, že právě nejmladším jest otevřen. Nelekáme se novinek a pouze rozvaha, že lépe zůstat chvíli stát než jíti později nuceně zpět, vede nás k pomalému, ale stálému pokroku. Nejkrásnější však na té desítce prvních svazků a svažeků »Všehrdu« je naše spolupráce: všichni kolegové ať z kterékoliv redakce druží se ke společnému dílu, obětavě a nadšeně. Jen tak bylo a bude možno s nepatrnými prostředky dosáhnouti všech vytčených cílů. Dnes, kdy »Všehrd« čte 3000 čtenářů, můžeme klidně přistoupiti z první desítky do další. Čáda.

Jubilea. 8. května tohoto roku bylo vzpomenuo velmi zajímavého jubilea pro naše státní právo, totiž připojení Podkarpatské Rusi k naší republice. — Dne 24. června tohoto roku dosáhne padesátí let JUDr. Jaroslav Kallab, řádný profesor trestního práva i rádu a dějin právní filosofie na právnické fakultě Masarykovy university v Brně. Vr.

Úmrtí v řadách právnických za květen 1929. Kromě úmrtí býv. ministra Fořta (11. května v Kehlenu nad Rýnem) a PhDr. Kosse (14. května v Praze) sluší zaznamenati především ze dne 8. května úmrtí profesora Josefa Zuckala, někdy středoškolského profesora v Kroměříži, který ve své plodné, dlouholeté činnosti zabýval se problémy právně-historickými ze Slezska a zejména proslul jako nejlepší znalec konfiskačních dějin slezských. — Dále 12. května zemřel sekční šéf ministerstva obchodu Dr. Hanuš Voves, který byl po převratu šéfem tiskové kanceláře a dostal tehdy plnou moc uvolňovat dosavadní vázanost tisku cenzurou. Dr. Voves byl také beletristicky činný a psal svoje četné básně pod pseudonymem Anatol Rubin. — Z dubna tohoto roku zaznamenáváme dodatečně ještě úmrtí Dr. B. Franty, někdejšího předsedy Českého zeměského správního výboru. Jeho jménem byl označen zejména známý »lex Franta« z roku 1917, který zůstane zapsán vždy v dějinách parlamentarismu rakouského. Ča.

Úmrtí JUDr. Josefa Fořta. Již v denním tisku byly oceněny veliké zásluhy zesnulého, kterých si získal jak svou činností politickou, tak i zvláště svou úsilovnou prací o zlepšení našich poměrů hospodářských. Fořt byl jedním z nejpřednějších českých národohospodářů a práci pro české hospodářské obrození, podle hesla Brafova, věnoval všechny své vzácné síly. Nejvíce jest litovati, že pracovníku tak vynikajícímu, který by byl ozdobou každého sboru zákonodárného, nebylo umožněno zúčastniti se činně na místech rozhodujících po obnovení našeho státu práce na jeho hospodářské výstavbě. Tím horlivěji věnoval se tudíž Fořt práci vědecké a zde právě chceme poznamenati, že i Fořtova vědecká činnost zůstane vždy velmi významnou pro naši vědu národohospodářskou. Zesnulý zabýval se zde nejvíce badáním o základech hospodářské výstavby lidské společnosti a problémy peněžními. V prvním oboru vycházel vždy ze základního přesvědčení, že zrovna tak jako příroda, tak i člověk a celá společnost lidská podléhá přísné zákonitosti, že jsou zde jisté základní prvky a síly, na nichž může, abychom užili slov zesnulého, tvořivý intelekt lidský budovati své vytvoří i je zleschtovati, jichž však ale v jejich neproměnlivých základech nemůže podstatně přeměnit. Spisy zesnulého »O hospodářském významu vlastnictví a jeho vztazích k trvání a budoucnosti státu«, »O sociologických kořenech kapitálu a povaze zvláště kapitálu peněžního«, »Náčrt vědy společenské na podkladě přírodopisném« jsou plody jeho práce v tomto oboru. Otázkám měnovým jsou věnovány spisy zesnulého »Desatero valutových příkázání« a »Nástin měnového plánu stabilizačního«. Autor jejich stál zde sice v táboře stoupenců metalismu a teorie kvantitativní, ale i my všichni, kdož se hlásíme k nominalismu a teorii důchodové, musili jsme obdivovati vědecké schopnosti autorovy, přesnou logičnost jeho vývodů a nikoliv v poslední řadě též krásný, v pravdě klasický sloh, jímž uměl autor jasně a srozumitelně vyložití nejtěžší problémy sem spadající. Vůbec tato snaha o ucelenost, přesnou a logickou syntesu, jasnost v premisách i v jejich rozvedení, odpor ku všem »nejasným a nepřesným mlhovinám«, byly předními vlastnostmi Fořtova vědeckého charakteru. Z toho důvodu každému, kdo se hlouběji zajímá o věci hospodářské, jest jen s největším spěchem, přečte-li si díla Fořtova, i když snad nesouhlasí s jejich dogmatickým základem. Ježto byl Fořt ve věcech hospodářských uznanou autoritou, byly jeho projevy, které zejména v národohospodářské společnosti v Karolinu též doslova ex cathedra přednášel, vždy s velkou a zaslouženou pozorností přijímány. Vždyť veřejnost, oceňující věcnou váhu Fořtových vývodů, byla si zároveň též vědoma, že zde promlouvá ctihodný vlastenec, jeden z předních představitelů starší generace, jež

připravila obnovení našeho státu, jehož všechny náměty a kritiky jsou vedeny vždy úzkostlivou péčí o to, aby při všech zákrocích moci veřejné na poli hospodářském bylo vždy přihlíženo k tomu, »ne quid detrimenti res publica capiat«.

Dr. Rezný.

Dr. Rudolf Koss zemřel. Dne 13. května t. r. skonala v Praze po delším utrpení zemský archivní rada a docent pražské německé filosofické fakulty PhDr. Rudolf Koss. Jeho předčasná smrt — zemřel jsa stár necelých 45 let — znamená těžkou a bolestnou ztrátu zejména pro českou právní historii. Vyšed ze studií diplomatických, obíral se především problémy z nejstarších českých ústavních dějin. Jeho práce vesměs vynikají bystrostí postřehu a množstvím nových námětů. Platí to zejména o studiích, věnovaných středověké soudní správě u nás a vzniku i vývoji českého panského stavu. (»Forschungen zur mittelalterlichen Gerichtsverfassung Böhmens und Mährens«, 1919; »Zur Frage nach der Entstehung und Entwicklung des böhmischen Herrenstandes«, 1920.) Cenu jeho prací nadto zvyšuje stále přihlížení k metodě srovnávací, k níž se Koss vždycky hrdě hlásil. Jakkoliv Němec, nebyl nikdy národnostně předpojatý — naopak byl vždy nejvšs snáselivý a loyální. A tak, když byl po převratu jako archivář českého zemského archivu pověřen prováděním rozlukových archivních prací ve vídeňských archivech, ujal se s nevšední horlivostí tohoto úkolu. Dílo bylo se zdarem provedeno a zvláště Kossovou zásluhou podařilo se opět sjednotiti t. zv. archiv české koruny, jehož větší část byla za Marie Terezie odvezena do Vídně. Českému korunnímu archivu a jeho fondům věnoval odtud téměř výhradně svou pozornost. Výsledkem, kromě několika český psaných studií, z nichž na př. o »Mocran et Mocran« bylo již zde referováno, má být »Archiv koruny české«. Jeho díl II. »Katalog listin z let 1158—1346« vyšel před nedávnm, díl I. »Dějiny archivu české koruny«, stěžejní dílo Kossovo, zůstal zatím v rukopise. Odešel dříve, aniž spatřil výsledek svého díla, odešel dříve, aniž mohl ukončiti přehled nejstarších českých ústavních dějin, v němž chtěl shrnouti výsledky svých starších prací. Zbývá nám jenom vzpomínka na vynikajícího vědce a vzácného člověka.

Dr. O. Bauer.

Ze Sbírky zákonů a nařízení. Od 1. dubna 1929 nabyla účinností trestní novela 1929, t. j. zákon č. 31/29, kterým se mění a doplňují trestní zákony a trestní řády. Peněžité částky rozhodné pro kvalifikaci trestného činu zvyšují se na desetinásobek. Speciální ustanovení jsou v §§ 2 až 4. Peněžité tresty (§ 5), pořádkové tresty a pokuty (§ 6) zvyšují se na pětinasobek. V § 8 upraveno jednotně ukládání náhradního trestu na svobodě a v §§ 10 až 14 trestní příkaz. Značné úlevy při sepsání rozsudku obsahuje § 15 účinný pouze do 31. prosince 1931. — Zákon o ochraně nájemníků č. 44/28 a o odkladu exekučního vyklizení místností č. 45/28 prodloužen zákony č. 33 a 34/28 do 31. října 1929. — Nař. č. 35/28 rušíc staré předpisy upravuje nový způsob zapravování kolkových poplatků ze železničních nákladních listů, přepravních listků a z návěstí i odběrných listů. — Pod č. 40 až 42/29 uveřejněny tři úmluvy s Řeckem sjednané v Athénách dne 7. dubna 1927, totiž úmluva o vzájemné právní ochraně a právní pomoci ve věcech občanských, obchodních a pozůstalostních, úmluva o uznání a výkonu soudních rozhodnutí a konečně úmluva o vydávání zločinců a právní pomoci ve věcech trestních. — Dle zák. č. 43/29 o státních starobních podporách lze osobám 65letým, které 1. VII. 1926 dosáhli 60. rok a byli by jinak pojištěni dle z. č. 221/24 nebo 148/25 udělit starobní podporu ve výši 500 Kč (ev. 300 Kč), jsou-li nemajetné a výdělku neschopné. — Dle z. č. 44/29 zřizuje se při min. veř. prací státní elektrizační fond, jehož účelem je poskytnouti všeužitčným elektr. podnikům zápůjčky na výstavbu elektr. vedení. — Nová obchodní smlouva s Francií uveřejněná pod č. 52/29 nahrazuje dosavadní smlouvu z 17. VIII. 1923 doplněnou 18. VIII. 1924. — Zákon č. 53/29 doplňuje z. č. 188/22, jímž se upravuje poměr čl. státní správy k čl. plavebním společenstvem Labské a Dunajské. — Dle vyhlášky č. 56/29

rozšířena byla úmluva s Velkou Británií a Irskem o vydávání zločinců i na Kanadu. — Nařízením č. 60/29 vydaný dle §u 90 ú. l. zřizuje se při min. soc. péče Komise pro technickou a zdravotní ochranu zaměstnanců a jiných osob výdělečné činných jako poradní sbor pro záležitosti týkající se ochrany života a zdraví osob, na něž se vztahují předpisy o sociálním pojištění. — Nař. č. 64/29 provádí zák. č. 104/28 o převzetí státního předválečného nezajištěného dluhu. Ský.

Československý statistický věstník k šedesátinám prof. dra Dobroslava Krejčího. Sešit 1.—2. (leden 1929) X. ročníku Čs. statist. věstníku vzpomněl jako speciální orgán Státního úřadu statistického šedesátých narozenin prvního přednosty tohoto úřadu, prof. dra D. Krejčího dvema příspěvky vylicujícími osobnost a vědecký profil jubilantův. V prvé stati podávají F. Auerhan, F. Bibl, F. Bernreiter a St. Dvořák společně stručný životopis a povšechné zhodnocení zdárné činnosti prof. dra D. Krejčího, který od r. 1897 věnoval svoje síly zaměstnání praktického statistika, jež pak od r. 1920 zaměnil za teoretické studium tohoto vědeckého oboru, především profesury statistiky na právnické fakultě brněnské. Výstižný vědecký profil jubilantův kreslí v druhé studii J. Mráz zdůrazňuje tu zejména harmonický vývoj vědecké osobnosti jubilantovy, který stejně se vyznamenal co organisátor a vůdce statistické práce, jako nadšený propagátor statistické kultury a měrou nemění jako statistický teoretik. Obě studie jsou vhodně doplněny obsáhlým přehledem literární tvorby jubilantovy a reprodukcí jeho podobizny, pocházející od akad. malíře F. Hlavicy. V. V.

Československý statistický věstník k padesátinám prof. dra Františka Weyra. Oficiální orgán státního úřadu statistického v svém 5.—6. čísle X. ročníku použil příležitosti padesátých narozenin svého presidenta prof. dra Frant. Weyra a současného výročí desetileté jeho působnosti ve funkci přednosty tohoto úřadu, aby vzpomněl významu jeho všestranné osobnosti v našem veřejném životě. — V prvním příspěvku líčí A. Boháč úřední statistickou kariéru jubilantovu a s ní spojenou jeho literární činnost v oboru statistiky, z níž vedle speciálních a metodických prací vyzdvihuje zejména význam jeho metodologických studií v tomto oboru. V druhém příspěvku C. Horáček ml. podává obsáhlý přehled literární činnosti jubilantovy v oboru státovědy, speciálně v právu správním, ústavním, mezinárodním i právní filosofii. Nejrozsáhlejší jest příspěvek třetí, v němž F. Fajfr píše o Weyrově právní filosofii pokouše se — celkem zdářle — podati jednak genetické předpoklady Weyrový právní filosofie, pokud dají se vystihnouti v německé státovědě a filosofii, jednak i vědeckopolitický význam jeho nové právní doktriny. V posledním příspěvku líčí R. Kollar Weyrovu činnost v administrativní praxi statistické a zdůrazňuje zejména jubilantem vytvořenou tradici úřadování, jež nejlépe jest charakterisována jako tradice duševní noblesy, iniciativy a inspirace, kterážto tradice může a měla by býti vzorem naší a každé dobré administrativě vůbec. — Čtyři hořejší příspěvky jsou uzavřeny krátkým životopisem prof. Weyra, přehledem jeho tištěných prací literárních a reprodukcí Hlaviceva portrétu jubilantova. V. V.

O pojem právního řízení. V VII. Vědecké ročence právnické fakulty Masarykovy university uveřejnil prof. Weyr pojednání: »K pojmu právního řízení«, v němž vyslovil názor, že činnost, která vede k vytvoření normy, ať jde o kteroukoliv normu právní (rozsudek soudní, správní akt, zákon, nařízení, soukromá smlouva) a v kterémkoliv odvětví právního řádu, jest vždy normotvorným procesem a že všechny druhy procesů lze zahrnouti pod jediný obecný pojem »právního řízení«. Proti tomuto názoru ozvala se kritika (Dr. Havelka v Právniku, roč. 68., str. 78), jejíž autor poukazuje na rozdíly mezi jednotlivými druhy procesů a odmítá názor Weyrův o jednotném pojmu právního řízení. Pro názor Weyrův vyslovil se velmi přesvědčivě prof. Kallaš (Právnik, roč. 68., seš. 8.), o němž sotva kdo se bude domnívati, že jest nekritickým zastáncem Weyrový theorie práva.

Upozorňujeme na tuto diskusi ne tak proto, že bychom pokládali za potřebné hájit jeden z vyslovených názorů, nýbrž proto, že tu jde o spor pro dnešní stav právní vědy typický: Na jedné straně vidíme směr, který se snaží logickými kategoriemi usoustavniti chaos nejrůznějších norem právního řádu, vyabstrahovati z tohoto chaosu společné obecné pojmy, uvědomiti si jednotnou formu i při nejrůznějším obsahu a řešiti základní právní problémy nikoliv parciálně v určitém konkrétním případě nebo v jediném právním odvětví, nýbrž obecně pro celý obor právnického poznávání, t. j. pro celý právní řád. A k tomu právě dopomáhají obecné pojmy, které se v právní vědě tvoří stejně, jako v kterékoliv jiné, totiž abstrakcí. Ta pak spočívá — jak se lze z každé středoškolské učebnice logiky poučiti — právě ve vynechávání znaků odlišných a ve složení pojmu ze znaků společných.

Na druhé straně vidíme směr, který jako by si liboval právě v rozmanitosti norem a zjevů v právním řáde. Každý zjev, s nímž se má právní věda vypořádati, jest mu pokud možno zjevem sui generis se dvoji zvláštní »povahou věci«. Každá speciální otázka řeší se sama pro sebe a to zpravidla s chvályhodným zřetelem k účelu a materiáliím dotčeného právního předpisu, k dosavadní literatuře a judikatuře, po př. i k těmže pomůckám u některého obdobného předpisu nebo právního poměru. Že však tu jde často o obecný a to logický (nikoliv deskriptivní) problém, který vyžaduje obecného logického řešení, tento směr velmi často přehlíží.

—n—

Novelisace civilního řízení soudního byla nejnověji provedena zákonem z 21. března 1929 č. 31 Sb., třebaže zákon tento o c. ř. s. nikde nemluví, ba naopak ve svém nadpise i v titulech jednotlivých oddílů mluví jediné o zákonech a řádech trestních, resp. kárných. Jeho § 6 však stanoví: »(1) Na pětinašobek se zvyšují sazby peněžitých trestů a pokut, které mohou býti uloženy podle zákonů o řízení před soudy, byly-li zákony stanovící tyto tresty a pokuty vydány před 28. říjnem 1928. (2) Na stejný násobek se zvyšují peněžitě částky rozhodné pro záměnu těchto peněžitých trestů a pokut v trest na svobodě.« Zákonem o řízení před soudy, vydaným před 28. říjnem 1918, jest též civilní řád soudní obsahující v §§ 199, 200 a 220 ustanovení o výši pokut, které se citovanou novelou zvyšují na pětinašobek. Okolnost, že cit. zákon se vztahuje dle svého nadpisu pouze na zákony trestní, nemůže býti důvodem proti tomu, aby se nemohl zákon vykládati tak, že se na cit. §§y c. ř. s. vztahuje také, neboť jednak není přesně v něm vyznačeno, na které trestní zákony se vztahuje, jednak také nutno přiznati, že cit. §§y c. ř. s. musí se pokládati za normy trestní, obsahují-li trestní sankci. Ostatně nelze také shledávati rozumným, aby soud vykonávaje pravomoc ve věcech trestních mohl ukládati pořádkové pokuty do 500 resp. 1000 Kč, kdežto ve věcech civilních pouze do 100 resp. 200 Kč, když dle zde hájeného výkladu zákona by v obou případech mohl ukládati pokuty do stejné výše, jež odpovídá dnešním poměrům valutovým. Stejně pak byla tímto zákonem změněna tato ustanovení pro řízení exekuční a nesporné. — Případ jest jenom dokladem toho, že nezáleží nikdy na tom, do jakého zákona zařadí určitý předpis zákonodárce a jak tento zákon nadepíše, nýbrž že jest vždy věcí právní vědy a praxe, aby si předpis sama zařadila do celku právního řádu a z něho vyinterpretovala patřičné normy. K. Gerlich.

Z celého světa právnického. Svaz advokátů na Slovensku a Podkarpatské Rusi vypracoval a podal ministerstvu spravedlnosti memorandum stran urychlení vydání zákona o výměně pozemkových knih mezi Československou republikou a sousedními státy. — V Maďarsku má býti právnické studium rozšířeno na pět let, doktorát má býti zachován jen jako kvalifikace pro vysokoškolskou kariéru, — Ministerstvo sociální péče vypracovalo referentský návrh lékárenského zákona, který má unifikovati a zároveň novelovati všechny dosavadní zákony lékárenské dosud v ČSR. platné. — Ve výboru říšsko-německého sněmu se bude jednati o trestu smrti. Zrušení trestu smrti je

skoro jisté, protože strana lidová a sociálně demokratická se vyslovily pro jeho nahrazení doživotní káznicí. — Za rok 1928 klesl k nám dovoz zrnkové kávy o 70%, úbytek tento byl nahrazen větším užíváním čaje a stoupající spotřebou obilné kávy domácí produkce («Prům. potrav.č»). — V Rakousku byl předložen Národní radě návrh zákona proti poskytování dárků a premií pro reklamu. Jeho § 3. vztahuje se i na obaly, jichž může býti použito pro vybalení zboží k jinému účelu jako na př. nádoby od hořčice, kelímky a pod. od marmelády a pod. Je vidět, že pojem »nekalé soutěže« bude stále detailovat. (Dr. Moravec v »Prům. potrav.č»). — V Anglii zavedli označování vajec podle původu a jejich řazení do tří tříd podle jakosti. (Ča.) — Vzrůst novodobého sociálněpolitického zákonodárství nutí k vydávání zvláštních »zákoníků práce«, aby bylo docíleno přehledu v tomto oboru. Také vláda egyptská připravila osnovu zákoníku, obsahujícího souborné ustanovení o pracovní době, mzdovém systému, úrazech a onemocnění dělnictva. — V 1928 následku fašistické volební reformy italské zákonem ze 17. května 1928 byl královým dekretem určen seznam korporací, oprávněných navrhovati poslance. Největší počet navrhuji organizace bývalých bojovníků a invalidů, daleko méně pak university a odborové organizace úřednické, pak střední školy, akademie a organizace učitelské, konečně po několika navrhuji různé kulturní a také sportovní organizace, při tom ovšem nejvíce fašistické. Teprve na konci seznamu nalézáme 4 hospodářské organizace (sdružení akciových společností, svaz spořitelů a dvě sdružení družstev pro zlepšení výnosnosti půdy), jež navrhuji po jednom poslanci. Jak známo, o celkovém návrhu 200 poslanců hlasuje lid pouhým: ano — ne. Takto sestavený sbor jest prý »hospodářským parlamentem«. — Otázce racionelního osvětlování v průmyslových závodech věnuje se v Americe velká péče. Illuminating Engineering Society vypracovala již druhé vydání svého obsáhlého řádu pro osvětlování v továrnách, dílnách a pracovních místnostech. — Dnem 1. července vstoupí v platnost nová úprava kontingentu přistěhovalců do Spojených států podle národnosti. Všechny číslice jsou podstatně sníženy, minimum platící pro všechny národy je stanoveno na 100. Čechoslováků se nyní může přistěhovati jen 2874 ročně proti dřívějším 3073. (-kg).

Třetí sjezd československých právníků bude se konati pravděpodobně příštího roku 1930 v Bratislavě, jak bylo již stanoveno na valném závěrečném shromáždění II. sjezdu. Vzhledem k velikému rozsahu sjezdových prací Přípravný výbor, jehož laskavostí jsme byli informováni, vykonává všechny přípravy do detailů. Sjezdová jednání rozestupují se celkem do šesti odborů vědeckých. Každý odbor projedná tři otázky. Pro každou otázku zajištěn bude předem nejméně jeden hlavní zpravodaj a nejméně dva spoluzpravodajové, kteří podají písemné práce závazné do určité lhůty. Kromě toho však mohou podávati písemné vědecké práce i ostatní účastníci. Přípravný výbor vybírá vhodné otázky a zajišťuje již pro ně také zpravodaje. Zpravodajové dohodnou se předem mezi sebou, jak jednotlivé otázky zpracují zda jen s hlediska praktického a akademického, či každý pro sebe dle různých vědeckých názorů. Písemné práce musí býti podány závazně do určité lhůty, pravděpodobně do konce dubna 1930, aby mohly býti závčas vytisknuty a zoeslány účastníkům k prostudování, nejméně 1 měsíc před sjezdem. Vědecké odbory navrhnou pořadatelskému výboru přesné znění otázek, doporučí jemu, které z došlých písemných prací účastníků mají býti uveřejněny tiskem. V pracovních schůzích odůvodní svůj návrh nejdříve hlavní zpravodaj, k němu se vyjádří spoluzpravodajové a ostatní přihlášení řečníci mohou promluvit k téže věci každý nejvíce dvakrát po 10 minutách. Po skončené rozpravě o jednotlivé otázce musí býti vyneseno závěrečné usnesení, které bude předloženo k rozhodnutí závěrečné valné schůzi. Prozatím rozvržena byla práce v 6 vědeckých odborech takto: Vědecký odbor pro: I. občanské právo, II. soukromá práva zvláštní, III. občanský soudní řád,

IV. právo trestní, V. veřejnou správu, VI. právo finanční. Pro jednotlivé vědecké odbory navrhuji se dosud ku projednání tyto otázky:

Odbor I. 1. »Mezimístní právo vnitrozemské a jeho úprava do úplného sjednocení občanského práva.« Zpravodajství je zaručeno pp.: prof. Dr. Jar. Sedláčkem, prof. Dr. Fr. Roučkem, r. N. S., Jar. Čížkem a Dr. Jar. Koukalem, vrch, odb. r, min. sprav. 2. otázka: »Jak čeliti škodlivému drobení rolnických usedlostí?« Zpravodajství zaručili pp.: Prof. Dr. Emíl Svoboda, min. r. Fr. Mrština, odb. r. Dr. Jan Srb. 3. otázka: »Zajištění stavebních pohledávek?« zpracují: Dr. Jos. Sommer, min. r., Dr. Brejcha, min. r., Doc. Dr. Bedř. Andres, vrch. kom., Dr. J. Weger, ředitel firmy Nekvasil.

II. Vědecký odbor pro soukromá práva zvláštní by projednával: 1. »Na jakých základech by se mělo upravití právo akciové?« Zpravodajství zajistili pp.: Prof. Dr. Arnošt Wenig, v. odb. r., Dr. Jos. Smítek, Doc. Dr. Karel Kizlink, Doc. Dr. Fr. Vážný ml., Dr. Josef Fundárek, taj. brat. bursy. 2. »Ochrana autora v oboru radiofise se zřetelem ke článku 11 bis usnesení římské konference 1928?« vědecké zpracování této otázky přislíbili pp.: Prof. Dr. Otakar Sommer, Dr. Jos. Löwenbach, adv., Dr. J. Sourek, gen. taj. radiojournalu. 3. otázku »O převodnosti pojistného nároku při pojištění škodovém« zpracují pp.: Dr. Čech, gen. řed. České vzájemné pojišťovny, Dr. Jindrák, nám. řed., Dr. Jul. Čapek, redaktor »Pojišťovacího Obzoru«, Dr. J. Nigrin, ředitel pojišťovny »Moldavia Generali«.

V III. vědeckém odboru pro občanský soudní řád navrhuji se tyto otázky: 1. »Mají býti připuštěna nova v odvolacím řízení a v jakých mezích?« Zpracování je zajištěno pp.: min. r. Karlem Schrotzem, v. s. r. Drem Karlem Kadlecem, adv. Dr. VI. Krnem, Dr. Pavlem Krippnerem a Dr. Jul. Braščajkou. 2. otázka: »Zda se doporučuje rozšíření působnost samosoudce?« byla by rovněž po pracovní stránce zajištěna a to: pp. r. N. S. Václavem Čichou, adv. Dr. Hugo Tanzerem a adv. Dr. VI. Králíkem. 3. »Má-li se připustiti žaloba o obnovu řízení ve sporech o rozvod, rozluku a neplatnost manželství?« bude zpracována pp.: Dr. Jar. Voskou, min. r. Dr. Jaroslavem Horákem, vr. s. r., Dr. Jos. Pražákem, odb. r. a Dr. Jos. Grňou, kom. fin. prok.

IV. Vědecký odbor pro právo trestní, projednával by tyto otázky: 1. »Doporučuje se změnití ustanovení platného práva o ochraně cti, jmenovitě proti útokům tisku a jakým způsobem?« Vědecké zpracování je zajištěno pp.: Dr. Otto Scholtzem, odb. r., Doc. Dr. Jar. Stránským, Doc. Dr. Vlad. Solnařem. 2. »V jakých směrech je žádoucná reforma porotních soudů?« tuto otázku zpracují pp.: Prof. Dr. Jar. Kallab, Dr. Gejza Okályi, pres. kraj. soudu, vrch. prok. Ant. Kissich. 3. otázku »Jak by mělo býti upraveno trestní soudnictví nad mládeží?« by zpracovali: Doc. Dr. Jarmila Veselá, v. s. r., Dr. Karel Drbohlav, prof. Dr. Alb. Milota a adv. Dr. Emil Kostka.

V. Pro vědecký odbor pro právo veřejné se navrhuji tyto otázky: 1. »Vadné správní akty?« Vědecké zpracování zajistili pp.: Prof. Dr. Jiří Hoetzel, I. pres. N. spr. s. Dr. Emíl Hácha, taj. Svazu prům. Dr. Ervín Hexner. 2. otázka: »Zda je nutno zdokonaliti právní garancii občanů v našem právním řádě?«, rozdělena byla na dvě skupiny a to: »Ručení státu za úředníka?«, kterou zpracuje Doc. Dr. Jan Matějka, vl. r. Dr. Jan Moural, Dr. Boh. Sejhar, kom. fin. prok. a »Nečinnost úřadu?«, o které by vědecky pojednali pp.: Prof. Dr. Karel Laštovka, II. pres. N. spr. s. Dr. Hugo Diwald, vl. r. zem. pol. spr. Dr. Jos. Novák, odb. předn. Dr. Bedřich Bobek. 3. otázku »Státní podniky, jejich organisace, správa a rozdíly od podniků a ústavu veřejného?« Zpracují pp.: Dr. Jiří Havelka, vrch. odb. r., Prof. Dr. Rud. Dominik, Doc. Dr. Jar. Janovský a Jindř. Groš, odb. předn.

VI. vědecký odbor pro právo finanční zabýval by se těmito otázkami: »Doporučuje se zachovávat instituci vyrovnávacích fondů«. Původně navrhována byla otázka: »Úprava financí samosprávných svazků?« Dr. Bařinka jednal o této otázce s p. prof. Dr. Englišem, který ji nedoporučil, jako příliš theoretickou a širokou, ale místo ní navrhuje otázku: »Doporučuje se zachovávat instituci vyrovnávacích fondů?«, jako užší. Při projednání této otázky může se zpravodaj dotknouti také úpravy financí samosprávných svazků. Vědecké zpracování je zajištěno pp.: Doc. Dr. Bolesl. Fuxem, odb. předn., Dr. Rob. Kollárem, nám. pres. St. úřadu stat., Drem Rič. Fischerem, adv., Dr. J. Stránským, min. r., Dr. Langrem, adv. 2. otázka: »Reforma trestního práva důchodkového?« by byla vědecky zpracována pp.: Dr. Ed. Steinhauserem, min. r., Drem Fr. Vavřkem, taj. obch. kom. a 3. otázka: »Reforma práva poplatkového« pp.: Zdeňkem Lepařem, pres. z. f. řed. v. v., Fr. Jeřábkem, vl. r. gen. fin. řed., prof. Dr. Janem Cahou, Dr. St. Šoltou, taj. obch. komory.

Přípravné práce správní skupiny pohybují se asi v těchto směrech: Sjezd by sestával ústrojně z: předsednictva čestného, pořadatelského výboru, účastníků a hostů. Pořadatelský výbor by měl vlastní předsednictvo a zvolil by ze svého středu hlavní sjezdové jednatele a jednotlivé odbory vědecké i správní. Zvolil by také čestné předsednictvo sjezdu. Sjezd bude pracovat jednak ve valné schůzi zahajovací a zároveňně a jednak v pracovních schůzích jednotlivých odborů, jak vědeckých, tak správních. Správní odbory zvoleny budou rovněž ze středu pořadatelského výboru. Tento sestává jednak ze zvolených zástupců všech Právnických Jednot, z jmenovaných zástupců jednotlivých soudů, úřadů, samosprávných svazků, spolků, korporací a sdružení zájmových osob a dalšího potřebného počtu přibráných členů. Dosud vyslaly své zástupce všechny tři sesterské Jednoty a právnické fakulty a kromě toho většina soudů, úřadů, korporací a spolků. Ustanovující schůze pořadatelského výboru bude svolána ihned, jakmile budou předběžně ustáleny sjezdové otázky a zaručeno jejich vědecké zpracování hlavními zpravodaji a spoluzpravodaji. Takto seskupeny pořadatelský výbor svolán by byl k řádné ustavující schůzi pravděpodobně koncem měsíce června t. r., aby se řádně ustavil, vyslechl zprávu přípravného výboru a udělil jemu absolutorium, ustálil konečné znění sjezdových otázek dle návrhů jednotlivých vědeckých odborů, ustanovil lhůtu, do kdy mají být podány písemné práce, určil dobu sjezdu a jednací pořad, schválil jednací řád, určil sjezdový příspěvek a sjezdový odznak a prohlásil III. sjezd právníků československých v Bratislavě 1930 za ustavený.

Kromě toho bylo připraveno zřízení odborů správních, jež budou pověřeny správou sjezdu, zejména jeho propagací. O sjezdu budeme podávati samozřejmě informace našim čtenářům a redakce sama se svým redakčním kruhem se chystá činně, jako sjezdu minulého, se účastniti vlastní prací. V tomto smyslu vstupujeme v jednání již s Přípravným výborem. Bude nutno, aby naše členstvo, čtenářstvo i vydávající spolky úměrně k významu našeho III. sjezdu právnického vykonaly všechny přípravy, aby tak jeho sjezd mohl býti důstojnou reprezentací československého právnictva. Ča.

Soudcovská otázka přes to, že tvoří část státně-zaměstnaneckého problému vůbec a otázky zaměstnanců vysokoškolských zvláště, vyžaduje z mnoha důvodů brzkého vyřešení samostatného. Není tím řečeno, že by soudci měli požívatí privilegií vůči ostatním zaměstnancům vysokoškolským, pokud by šlo zejména o zaměstnání, soudcovskému rovnocenné. Brzkého samostatného řešení jest zde však třeba právě proto, že dosavadní soudcovské zákony naprosto znemožňují, aby bezútešná situace soudců byla řešena snad cestou administrativní, jak jest to možné u ostatních zaměstnanců podstatným zlepšením systemisace. Kdežto totiž systemisace správních úředníků jest věcí moci výkonné a tato

výkonná moc může (teoreticky alespoň) zlepšením systemisace mnoho pomoci, jest naproti tomu systemisace soudců přímo vtělena do platového zákona č. 103/26 Sb. Stanoví-li zákon, že u okresního soudu smí být jen soudce nejnižší stupnice, nelze spatřovati pomoc v tom, že by se snad počet takovýchto ubohých míst rozmnožil. Otázku soudcovskou která tedy bez vůle soudců stala se problémem samostatným, možno vyřešiti jen zákonem. Sledujeme-li vývoj, domníváme se, že by po tomto zákoně měly nejvíce volati nejširší kruhy poplatnické, stejně, jako by tyto kruhy samy na prvním místě měly usilovati o řádné zabezpečení všech státních zaměstnanců. —jkt—

Zájezd československých právníků do Polska. Přípravná komise, skládající se z kol. Bendy, Kučerové, Matusíny, Šebora, Schönbauma a Dvořáka po tříměsíční úsilovné práci připravila zájezd do nejmenších detailů, takže mohlo být přikročeno k výběru účastníků. Při tom kladen důraz na reprezentační schopnosti, znalost jazyků a vybráno z přihlášených 26 osob. Komise totiž získala vagon I. a II. třídy, který pak výpravu doprovázel celou cestu. Vzhledem k tomu, že tento vagon je pouze pro 36 osob a pro účastníky z bratislavského Právnicka rezervováno na základě předchozí dohody a došlých přihlášek 10 míst, byl počet pražských účastníků takto stanoven. V poslední chvíli došla i sleva na německých drahách, takže výprava měla po celé cestě 50% slevu. Jelikož bylo dokonce nejen u nás, nýbrž i v Polsku a dokonce i v Německu — zde dokonce první výjimečný případ — dosaženo uznání tohoto vagonu za III. třídu, byla snaha komise, získati největší možné slevy, korunována nečekaným úspěchem. Značně ovšem prospěly přečasté intervence v Praze i ve Varšavě, které lask. obstarali kolegové z Kola prawników studentów universitytu warszawskiego.

Přesně dle stanoveného programu vyjela výprava z Prahy v pátek, 19. dubna o 22.15 hod. z Wilsonova nádraží, kde se s ní rozloučil starosta Dr. Valenta s členy správního výboru. Zvláštní vagon výpravy, zapojený do krakovského rychlíku, ozdoben byl praporky a označen po obou stranách tabulkami se jménem spolku a s určením celého směru cesty. V Bohumíně přisedlo do vagonu 6 kolegů z Bratislavy. Cesta v našem voze byla opravdu ideální. Projeli jsme celkem pět nocí ve vlaku a nepocítili jsme nikdy žádné zvláštní únavy, což mělo vzhledem k obsáhlému programu značnou důležitost. V jednotlivých oddílech jmenováni důvěrníci, kteří se v důležitých případech scházeli v oddíle vůdce, kde jim byly dávány přesné instrukce. Při ubytování v hotelích měli opět podvedoucí na starosti jednotlivá poschodí. Organizace tímto způsobem upravená byla naprosto bezvadná a velmi se po celou cestu osvědčovala.

Do Krakova dojela výprava v sobotu 20. dubna o desáté hodině dopolední a byla na nádraží uvítána sekretářem čl. konsulátu drem Opatrným v zastoupení nepřítomného konsula a kol. St. Klimeckim, předsedou Krakovského Komitétu Akademického, na jehož srdečné uvítání odpověděl vůdce výpravy JUC. Benda. Pak byla výprava fotografována pro ilustrovaný časopis Światowid. Účastníci byli ubytováni v prvotřídním hotelu »Pod rožą«. Ještě dopoledne prohlédla výprava Sukennicu, universitú a kostely, odpoledne obrovskou budovu Kuryera Codziennego, kde též byla fotografována, večer v Akademickém domě. V neděli dopoledne věnovali jsme plné čtyři hodiny prohlídce památko-ku Wawelu, odpoledne byli jsme přítomni představení svérázného kusu Krakowiacy i Goralci. Večer byl uspořádan banket, jehož se zúčastnili m. j. býv. ministr Kumanicki, rektor Semkowicz, dr. Dobrzpeki, sekretář konsulátu dr. Opatrný a jiní. Na srdečné proslovy odpověděl vůdce výpravy. Po skončení oficiální části banketu setrvali účastníci v srdečné zábavě dlouho přes půlnoc. V pondělí ráno prohlížela výprava Museum Czartoryskich a zbývající pamětihodnosti města, odpoledne navštívila doly ve Věličce. Večer po srdečném rozloučení, přičemž při děkovné řeči vůdce výpravy slavnostně dekoroval kol. Klimeckého, odjela výprava za zpěvu písní do Lvova.

Do Lvova dojeli jsme poněkud dříve, než bylo oznámeno, přesto však byli jsme při svém časném příjezdu uvítáni na nádraží mnoha lvovskými kolegy a zavezení zvláštní tramvají do »Hotelu Europejského«, kde jsme byli ubytováni. Po krátkém odpočinku prohlédli jsme město, jmenovitě oddíl hřbitova padlých studentů v bojích polsko-ukrajinských, dále kostely, galerie a Technický dům, vystavený studenty bez cizí pomoci a z vlastních prostředků, kde též byl uspořádán slavnostní oběd. Odpoledne navštívili jsme světově známé panorama bitvy u Maciejowic, večer uspořádán banquet, jehož se zúčastnil komisař města dr. Nadolski, děkan prof. Gerstman, konsul dr. Jirásek, dr. Michl, profesori a j. Na krásné proslovy zdůrazňující přátelství československo-polské odpověděli dr. Knappke, zástupce bratislavských a kol. Benda. Pouhé tři hodiny spala výprava a již za sněhové vánice odjížděla svým vagonem do Drohobycze, kde prohlédla největší evropskou rafinerii nafty, načež odjela do Boryslavi. Zde byla hostem Zwiazku inženýrův technikův, v jehož spolkovém domě byl podáván slavnostní oběd. Na proslovy hostitelů odpověděl vůdce výpravy. Poté za výkladu odborníků shlédnut celý postup při vrtání nafty. Autocary odjela pak výprava na nádraží, odkud odjela do Stryje. Po večeri v tomto městě nastoupili jsme zpáteční cestu do Lvova. Vzhledem k značné únavě účastníků, kteří projeli jednu noc ve vlaku, druhou spali pouze tři hodiny a nyní měli jeti třetí noc ve vlaku a dále vzhledem k tomu, že z Lublina přes naše urgency nedocházela odpověď a byli jsme na pochybách, zda jsme očekáváni, rozhodl vůdce, že se odchýlíme od programu, zůstaneme v zájmu řádného odpočinku ještě jednu noc ve Lvově a pojedeme nazítří ráno přímo do Varšavy, bez původně zamýšlené zastávky v Lublině. Nazítří při průjezdu Lublinem dozvěděli jsme se, že jsme očekáváni byli, že celá věc byla zaviněna neporozuměním s varšavským Wydziałem zagranicznym.

Do Varšavy dojeli jsme ve čtvrtek 25. dubna večer a byli jsme uvítáni personálem čsl. vyslanectví, zástupci varšavských Čechů a studentskými korporacemi, v čele s Kolem prawników s. u. w. V delší řeči uvítal nás jménem všech česky dr. Borovski, docent slovanského práva. Na jeho proslov odpověděl polsky a česky vůdce výpravy JUC. Benda. Autocary byli pak účastníci odvezeni do svého bydliště v Atheneu na ulici Czerwonego Krzyża, v jehož skvělých místnostech pověčeři.

Nazítří prohlédla výprava universitu; delegace skládající se z vůdce výpravy Bendy a dra Knappka za Bratislavu, učinila oficiální návštěvu rektoru Przychockiemu, prorektoru Szlagowskiemu a děkanovi Brzeskiemu. Pak byla výprava fotografována a filmována, načež se konala slavnostní akademie za účasti vynikajících osob, jmenovitě starosty města Ing. Slomińskiego, čsl. vyslance dra Girsy s personálem vyslanectví, J. M. rektora prof. Przychockého, J. S. děkana prof. Brzeskiego, presidenta apelačního soudu Dutkowského, presidenta okresového soudu Kamińskiego, děkana advokátní komory dra Sokolowského, mnoha profesorů a velkého množství obecnstva. Jako první promluvil děkan Brzeski, který srdečně uvítal hosty. Po něm promluvil proděkan prof. Jarra, který v české řeči vzpoměl na doby svého zájezdu do Československa. Poté promluvil kol. Biernacki, předseda Kola prawników, který zdůraznil, že přátelství mezi oběma generacemi studentskými se datuje již rok 1840 a je jmenovitě v době nynější na zdárné cestě. Ke konci své řeči slavnostně dekoroval vůdce výpravy, JUC. Bendu a podvůdce, dra Knappka, Šebora a JUC. Schoenbauma zlatými odznaky a kol. Bendovi a Knappkovi předal nádherné vložky pro pražský Všehrd a bratislavský Právník. Za výpravu poděkoval v delší řeči vůdce výpravy Benda, který zejména zdůraznil, že pevné přátelství studentských a zejména právnických generací jakožto budoucích vedoucích vrstev má velký význam pro budoucnost bratrských národů polského a československého.

Odpoledne prohlíželi jsme město, rozdělení v menší skupiny, večer byli jsme přítomni v opeře Moniuszkově »Strasznemu dworu«. V sobotu prohlédli si účastníci zámek, soudy a galerii Zachętu, mezitím delegace

navštívila starostu města a presidenty soudů. Odpoledne prohlédnut sejm, senát a jiné. Večer uspořádán slavnostní banket v Oficierském Kassinu, jehož se zúčastnili téměř všichni výseuvedení. Na krásné proslovy, zdůrazňující přátelství československo-polské, odpověděl za výpravu kol. Benda. Poté následoval raut, jehož se všichni zúčastnili a který trval až do rána. V neděli dopoledne položili účastníci věnec na hrob Neznámého vojína za přítomnosti vyslance dra Girsy a celého personálu vyslanectví. Večer byla výprava přítomna představení Krále Stefana Batorego v Teatru Wielkim. V pondělí ráno prohlédli si členové výpravy nádherný zámek Wilonow. Večer po krásném večírku na rozloučenou u Fukiera na Starém městě odjela výprava svým vozem do Gdanska. Byly to nejdojemnější momenty celého zájezdu, když jsme se loučili se svými varšavskými přáteli za zvuků hymen. Zbývá nám těšit se na brzkou shledanou.

1. máje dojela výprava do Gdánska, kde po dlouhých obtížích byla vpuštěna do města, obávajícího se nepokojů z chvstaneého komunistického sjezdu. Ráno prohlédla si výprava město a odpoledne prohlédla si zvláštní loď celý gdánský přístav. Večer uspořádán byl banket, na kterém proneseny slavnostní přípitky. Nazítří odjela výprava zvláštní lodí Jadwigou na poloostrov Hel, kde prohlédla si maják a mořské lázně. Za rozbourěného moře, kterým někteří z účastníků značně trpěli, odjela výprava toutéž lodí do polského přístavu Gdynje, kde byl přístavním kapitánem vysvětlen a ukázán celý vývoj tohoto nově zřízeného přístavu. Po slavnostním banketu, kdy opětně připijeno bylo přátelství českopolskému, odjela výprava z toho nejsevernějšího bodu své cesty do Poznaně.

Po půlnoci přijela výprava do Poznaně a byla na nádraží uvítána prof. Hanusem, lektorem češtiny na poznaňské universitě a kol. Liswskim, předsedou poznaňského komitétu akademického, načež odvezena v autocarech do hotelu Viktoria. Nazítří uvítána byla výprava konsulem Ing. Matouškem, jemuž poděkoval vůdce výpravy. Pak prohlédla si výprava město a večer účastnila se představení Polské krve v poznaňském divadle.

Poslední den pobytu v Poznani byl věnován prohlídce zoologické zahrady, načež se členové výpravy účastnili oficielní oslavy 3. máje. Večer byl konán banket, na němž promluvil konsul Matoušek, vedoucí funkcionáři místních studentských korporací. Za výpravu poděkovali kol. Benda a Dr. Knappek.

O půldruhé hodině nastoupila výprava zpáteční cestu a dojela přes Bratislav v sobotu 4. května do Prahy.

Děkují všem účastníkům za bezvadnou reprezentaci, kterou pomohli splnití vytčený úkol a zvláště kol. Šeborovi a Schoenbaumovi za podporu.

Nemenší dík patří všem přátelům zahraničním i domácím, kteří jakýmkoli způsobem ke zřaru výpravy přispěli.*) Benda.

Ze Sociálního ústavu Československé republiky. Dne 22. ledna 1929 přednášel místofiditel Mezinárodního ústavu pro duševní spolupráci v Paříži prof. A. Zimmern o sociálních podmínkách výchovy kol. míru. Pravil, že při řešení otázky mezinárodní politické instituce jsou rozhodnými tři myšlenky, totiž mír, demokracie a sociální spravedlnost, což jsou idee, které jsou vlastní filosofii Masarykově a Wilsonově. Myšlenka demokracie byla rozhodující pro zřízení Společnosti národů. Dnes hledá se lék, jak možno vrátiti politice její bývalou vážnost; jedním z těchto léků má býti Společnost národů. Mezinárodní politická organizace je nutná hlavně pro kontrolu mezinárodního života hospodářského a jeho usměrnění; její vytvoření je dnes znesnadněno. Vzorným

*) Účastníci prvního polského zájezdu děkují touto cestou vůdci kol. JUC. Bendovi za vzornou organizaci a obezřetné a bezvadné vedení tohoto zájezdu, na který budou vždy mít nejlepší vzpomínky. Za účastníky: Šebor a Schoenbaum, podvůdcové.

vybudování techniky spolupráce na díle míru a na řešení nejobtížnějších problémů mezinárodní politiky lze vzbudit zájem u voličů pro práci veřejnou a tím sloužiti poslání Společnosti národů. Státy mají býti získány pro spolupráci národů nikoliv násilím, nýbrž svobodnou vůlí.

V době od 24. ledna 1929 do 14. února 1929 byl pořádán v Sociálním ústavě cyklus přednášek o zdravotním významu sociálního pojištění, o němž bylo zde již referováno.

Dne 28. února 1929 přednášel Dr. O. Stein o mezinárodní úpravě sociálního pojištění. Vývoj sociálního pojištění ve všech zemích vyplývá ze snahy dospěti od demokracie politické k demokracii sociální. Dnes řeší otázku sociálního pojištění téměř všechny státy evropské a je dnes pojištěno v Evropě asi 60 milionů dělníků proti nemoci nebo neschopnosti k práci. Sociální pojištění rozšiřuje se nyní na nová odvětví i na nové okruhy osob. Mělo by býti pravidlem, že tam, kde je pracovní poměr, má býti i sociální pojištění, ježto pracovní ochrana nestačí. Mzdová hladina dnes je nízká a je proto nutno zákonem uchovati část mzdy pro dobu neschopnosti k výdělku zaměstnance. S rozšířením sociálního pojištění roste i jeho intenzita, která se jeví v reorganizaci a v novém seskupení dávkových systémů. Pro mezinárodní úpravu otázky sociálního pojištění mluví důvod konkurenční, který chce vyrovnati sociálně-politické zatížení výroby konkurujících států a důvod sociálního míru, který vychází z názoru, že sociální pojištění poutá pojištěnce ke státu a zajišťuje mír a klid v hospodářském životě.

Dne 7. března 1929 přednášel belgický sociolog Hendrik de Man »O socialismu a marxismu«. Podal definici socialismu a pravil, že pojmem socialismu označujeme s hlediska historického vývoje řadu společenských hnutí a duševních proudů, jichž společným znakem je snaha po spravedlivém společenském řádu, nesená vírou v lidskou rovnoprávnost, sebeurčení a sociální spoluzodpovědnost. Marxismus je jednou z nauk, které jsou vyjádřením snah odstraniti pocit rozporu mezi nedokonalým společenským řádem, nedokonalou přítomností a určitými mravními hodnotami, dokonalostí ideálů a volným hnutím. Přednášející zmínil se podrobněji o marxismu a naznačil, co je podle jeho soudu z požadavků marxismu dosud udržitelno a co je již překonáno.

Dr. Jindřich.

LITERATURA.

Zdeněk Peška: Přímé zákonodárství K novějšímu ústavnímu vývoji Spojených států amerických. — Knižovna právnické fakulty university Komenského, sv. 24. Bratislava, 1929. Stran VII a 197. — Obsah spisu vzniklého z autorova pobytu ve Spojených státech amerických je tento: V předmluvě podává autor svůj názor na roztržení právních věd, a na metody právnické a sociologické vůbec. Úvod se zabývá krizí zastupitelské demokracie v XIX. stol. a snahách o zjednáni nápravy pomocí institucí přímé demokracie, při čemž zvláštní pozornost je věnována ústavnímu vývoji ve Švýcarsku a jeho kantonech. K a p i t o l a první má za předmět vývoj referenda ve Spoj. státech amerických do konce XIX. stol., kapitola druhá hospodářskou a sociální situaci Spojených států koncem XIX. stol. a její vliv na politická hnutí, kapitola třetí snahy o zavedení přímého zákonodárství a jeho uzákonění v některých státech Unie, kapitola čtvrtá politické hnutí zvané hnutím pokrokovým, kapitola pátá roli, kterou hrálo přímé zákonodárství v programech politických stran, zejména pokrokového hnutí, kapitola šestá přímé zákonodárství v jednotlivých státech za pokrokového hnutí. V kapitole sedmé rozebírá autor obsah zákonů o přímém zákonodárství v ústavách států Unie, v dodatku vztah přímého zákonodárství k ústavě federální. Ke knize jsou připojeny dva kartogramy (nikoli diagramy, jak je nazývá autor, neboť diagramy znamenají vyjádření číselné řady obrazci geometrickými), znázorňující